

Het Voorburgse harmonie-orkest Forum Hadrianum opende dinsdagavond 1 mei jl. de feestelijkheden ter gelegenheid van zijn 60-jarig bestaan met het brengen van een serenade aan zijn beschermheer, de heer L. W. van der Heem, in de tuin van diens woonhuis.

Dankbare VDH-ers

Gaarne wil ik bezen, leden der Ondernemingsraad en collega's hartelijk danken voor de buitengewone blijken van belangstelling ondervonden tijdens mijn ziekte.

M. C. van Bitterswijk,
afd. 2611 E.H.F.

Hartelijk dank aan chef, collega's en personeel voor de betrouwbare belangstelling en de leuke attentie tijdens mijn ziekte.

F. L. Henderson,
afd. Stozingemontage.

GSG, Germaakerij en Ziektenroost, hartelijk dank voor uw belangstelling en goede wensen, ontvangen tijdens mijn ziekte.

J. Kemper,
afd. Germaakerij.

Landt deze weg mijn hartelijke dank aan Ziektenroost en GSG voor de vele attenties en blijken van belangstelling welke ik tijdens mijn ziekte mocht ontvangen.

P. J. Bosdijk,
afd. 2531.

Door de beteltopstelling enigszins te wijzigen werd de bewerkingsmethode voor het draaien van de schijlden voor de V.T. 8 verbeterd. Dit voorstel van de heer S. W. J. Drijver - afd. Draaierij - Utrecht, werd daarom beloond met f 7.50.

De heer J. Bösesken - afd. Montage - stelde voor de stelschroef voor de schijfknoop in de radio-apparaten te vervangen door een cyinderschroef, waardoor zekere voordelen werden verkregen. Hiervoor mocht hij f 7.50 ontvangen.

Het idee de kernstiften voor de F.M.-units plat te slaan, was afkomstig van de heer C. J. Boon - Wikkeldeling. De Ideeëncommissie vond dit juist, vandaar een beloning van f 10.—

„Als we de spuitnaal voor de bakken van apparaat 3030 met papier afdekken, kunnen we het schoonmaken ervan voorkomen”, aldus dacht de heer W. Spaans - afd. Spuiterij. Inderdaad juist gedacht. Daarom..... een beloning van f 5.—

Dank zij de medewerking van de directie zijn we ook dit jaar weer in staat een voetbalcompetitie tussen de verschillende afdelingen te organiseren.

Vorig jaar werd een dergelijk toernooi gehouden, maar het verloop hiervan was niet geheel en al bevredigend, zodat de commissie heeft gemeend deze keer de organisatie enigszins gewijzigd te moeten opzetten. Een regeling is namelijk getroffen om ook medewerkers van afdelingen, die geen compleet elftal kunnen samenstellen, toch in de gelegenheid te stellen mee te spelen.

Iedereen, die aan vorenbedoelde competitie wenst deel te nemen, wordt daarom verzocht zich voor 13 mei a.s. schriftelijk op te geven onder vermelding van naam, afdeling en de eventueel bijvoorekeur te spelen plaats in een elftal.

De heren Laurier - afd. Werkvoorbereiding, Minde - afd. Houtmazeging en Van der Plas - afd. Houtmazeging, hebben zich bereid verklaard de organisatie op zich te nemen, zodat u zich schriftelijk tot hen kunt wenden. Op deze wijze zal er naar worden gestreefd incomplete elftallen aan te vullen.

De heer P. W. Hal - afd. 2631 - vond het strippen van polytheenkabel met een mes uit den boze. Hij stelde voor om hiervoor een speciale tang te gebruiken, waardoor de buitenkabel gestript kon worden.

Zijn idee vond ingang en een beloning van f 5.— werd zijn deel.

De heren W. Roos en H. Horland stelden voor om voor het opvangen tijdens het stampen van de statorplaten EX 44965 gifpannen te gebruiken. Het bleek een groot succes. Vandaar dat beiden f 100.— beloning ontvingen.

Voortreffelijke cursus op de Volkshogeschool „DE ZANDHOEVE”

De Volkshogeschool „De Zandhoeve” te Bergen, organiseerde van 9—21 april jl. een algemene cursus, waaraan door cursisten uit verschillende bedrijven, w.o. Philips, Hoogovens, Ghindienst Den Haag en ook Van der Heem N.V. werd deelgenomen.

Verskillende sprekers hadden hiernaar hun medewerking toegezegd. Over de meest uiteenlopende onderwerpen werden lezingen gehouden, waarna volop gelegenheid werd geboden in discussie te treden.

Natuurlijk werd er ook de nodige aandacht aan ontspanning besteed. Sport, handenarbeid, volksdansen met damescursisten van de Volkshogeschool „De Oude Hof” te Bergen, wandelen, filmvertoningen, zang en muziek, wisselden elkaar af, zodat men geen gelegenheid kreeg zich te vervelen.

Korte spreekbeurten voor cursisten, voordrachten e.d. werden op de band opgenomen. Op deze wijze kon ieder zich

Wijziging telefoonnummers

hr Andriessen - T.C.A. 373
hr Maas - T.C.A. 373
hr Meddens - T.C.A. 542
hr Van 't Oever - T.C.A. 542
mevr. Barkmeyer - Voorcaale 420
hr Weterings - Voorcaale 514

Aangeboden:

tropisch aquarium, lang 80, hoog 35, diep 25 cm, met inhoud en bijbehoren.

Gevraagd:

Aquarium van kleinere afmetingen.

Ook te koop.
Inlichtingen bij J. van den Bos, afdeling Hoofdboekhouding.

Welkom en

gefeliciteerd!

Geboren (Maanweg):
Hendrius C., zoon van N. Overbeek, afd. Werkvoorbereiding, dd. 22-4-'56, Veronica, dochter van P. Proulx, afd. Voorcaale, dd. 25-4-'56; Silvia J., dochter van J. de Jong, afd. Montage, dd. 27-4-'56.

Huwelijk (Maanweg):

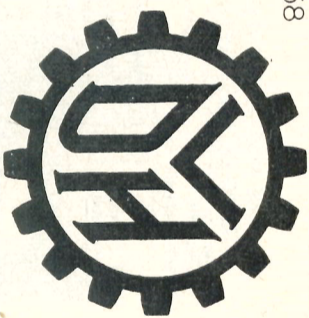
C. C. Kiev, afd. Zagerij, met mef. E. v. d. Heyden, dd. 19-5-'56; mef. E. C. Stolk, afd. Wikkeldeling, met C. Gelderblom, dd. 15-5-'56; J. F. Frima, afd. Sleefproefcontrole, met mef. H. C. Douw, dd. 7-5-'56; mef. C. R. Pen, afd. Sociale Zaken, met J. Korswagen, dd. 18-5-'56.

Welkom (Maanweg):

Mei. J. C. de Bree, Radiotekenkamer, H. J. P. v. Belkum, afd. Zagerij, A. G. Parlevliet, M. F. Kreutz, afd. Meubelmakerij, P. de Jong, W. F. Peggel, afd. Plaatsbewerking; mef. J. L. v. Nederveel, mef. N. Bonifé, Inleerband; P. Dierckx, afd. Stozingemontage; Th. W. Meijer, afd. Zenderbouw; F. M. J. H. Linssen, afd. T.V.-service; A. P. Vermaat, afd. Versterkermontage; J. A. Stekier, volonair.

Huwelijk (Utrecht):

H. C. Verboom, afd. Expeditie, en mef. D. L. Adelaar op 2-5-'56.

het V.D.H.-tje

PERSONEELSORGAAN VAN VAN DER HEEM N.V., DEN HAAG
Verkoopkantoor VAN DER HEEM N.V. en Eerste Nederlandse Autorijwielfabriek N.V.

BEGINSELEN

DER ELEKTROTECHNIEK IV

Ontsteking

Aan de éne kant gaat ENERGIE NOOIT VERLOREN, aan de andere kant krijgt u nooit energie uit niets. Het petroleum mobile, dus een apparaat, dat uit zichzelf blijft bewegen, zal nooit worden uitgevonden!

De elektrische stroom is een vorm van energie. Het is dus zeker, dat u arbeid moet verrichten om de geleider door het magnetische veld te bewegen.

De geleider ondervindt tijdens de beweging weerstand, want zodra er een stroom in gaat vloeien, wordt hij zelf een magneet, die steeds zo gepoold is, dat hij de beweging tegenwerkt.

Een enkele rechte geleider zal een heel zwak magneetje vormen, een spool van meer windingen al een iets sterker magneetje, echter ook nog niet bijzonder sterk, omdat de holle opening (kern) gevuld met lucht een grote weerstand betekent voor de krachtlijnen. Er gaan weinig krachtlijnen door deze luchtken. Vullen we deze opening met een week-ijzeren kern, dan kunnen de krachtlijnen praktisch ongehinderd passeren en de spool vormt een vrij krachtige magneet, die zich niet zonder een veel grotere kracht door het veld van de permanente magneet laat bewegen. Wij moeten dan meer arbeid verrichten, maar krijgen in hi hiertvoor ook een grotere stroomop-
dringst.

LAAT UW HAREN LIEVER KNIPPEN, UITTREKKEN

Ontsteking

De vliegwielynamo wordt voor 2 doelen gebruikt:

1. voor het opwekken van de elektrische energie, nodig voor de verlichting;
2. idem, voor de ontsteking.

Aan het vlieg wiel is een permanente magneet bevestigd (2, 4 of 6 polijg). Let op, dat u het vlieg wiel rondlopend altijd na een nootdruipool een zuidpool moet krijgen, zodat dit aantal polen deelbaar door twee moet zijn.

Deze permanente magneet met vlieg wiel draait om de grondplaat, waarop de stroomspoelen zijn bevestigd (ontstekingsspoel en lichtspoelen).

Op de op 23 mei a.s. te houden TENTOONSTELLING VRIJE TIJDSBESTEDING hebben we nog plaats voor enkele inzendingen. Ook de uwe!

Het doel van de ontstekingsinstallatie is, op een bepaald moment en op een bepaalde plaats een vonk te doen ontstaan, die het benzine-luchtmengsel doet verbranden.

Behalve de vliegwielmagneet treffen wij daarom aan de ontstekingsspoel de onderbreker de condensator en de bougie.

Zoals u hiertvoor hebt gezien, bestaat er een nauw verband tussen magnetisme en elektriciteit.

Bewegen wij namelijk een geleider door een magnetisch veld, zodanig, dat het aantal omvatte krachtlijnen verandert, dan ontstaat in die geleider een spanning. Verbinden wij de uiteinden van die geleider, door ze b.v. allebei aan het frame van een bromfietstas vast te maken, dan gaat er in die kring van geleiders een elektrische stroom vloeien.

Ontstekingsspoel

Van bovenstaande eigenschap maken wij gebruik bij de ontstekingsspoel. Het maakt namelijk niets uit, of de geleider, dan wel de magneten bewegen worden. Omdat het gemakkelijker is stroom te onttrekken aan een stilstaande geleider (spool) laten wij de magneten draaien en de ontstekingsspoel stilstaan.

De ontstekingsspoel bestaat uit een

Technische

filmavond

Woensdag 9 mei te 20.00 uur zal in de filmzaal van het Ontspanningsgebouw een film worden vertoond over corrosie.

De heer Reijdt zal vooraf een korte inleiding houden over corrosie in het algemeen.

Gezien de belangrijkheid van deze materie voor vele VDH-employés, raden wij u aan deze avond hiertvoor vrij te houden.

Staf Ontwerpersgroep.

ijzeren kern, waaromheen een geïsoleerde vrij dikke draad gewonden is (primaire wikkeling).

Zodra de vliegwielmagneten gaan draaien, wordt in deze wikkeling een spanning opgewekt (wisselspanning). Dit is echter een laagspanning van ca. 6 V. Voor een bougie is echter hoogspanning nodig.

Daarom is op dezelfde kern een tweede (zeer dunne) geïsoleerde draad gewikkeld (secundaire wikkeling).

De dunne en de dikke wikkeling behoeven niet met elkaar verbonden te zijn, want iedere spanningsverandering in de primaire wikkeling wekt een overeenkomstige spanningsverandering op in de secundaire wikkeling.

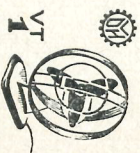
Dit verschijnsel heet INDUCTIE. De primaire wikkeling maakt van de ijzeren kern een magneet, waarvan de veldsterkte steeds aangroeit, afneemt en omkeert. Voor de secundaire wikkeling betekent dit een voortdurend wisselend magnetisch veld, dus spanningsverandering.

Van deze eigenschap wordt b.v. gebruik gemaakt bij verhuistransformatoren, scheltransformatoren enz. De spanning wordt hierbij omgezet (getransformeerd) in een hogere of lagere spanning.

Als de primaire wikkeling uit 200 windingen bestaat en de secundaire uit 6000 (Vervolg pag. 2)

weekblad

het V.D.H.-tje

Redactie: Maanweg 256, s-Gravenhage, telef. 723820, toetsel 522.

Gedrukt in eigen drukkerij in een oplage van 3250 exemplaren.

De Kalanchoe

een aardig vetplantje

De liefhebberij voor het kweken van cactussen en vetplanten mag dan niet zo groot meer zijn als twintig jaar geleden; vele soorten worden toch nog als kamerplantjes gekweekt en de Kalanchoe behoort tot één van hen. De prachtige rode bloempjes verschijnen in deze tijd van het jaar; tenminste wanneer niet allerlei kunstgreepjes worden toegepast.

De bloemist past wel eens een kunstje toe om deze plant veel vroeger te laten bloeien; hij heeft ze al in november in bloei. Hij bereikt dat niet door hoge temperaturen, doch door de dag- en nachtkorten. In haar vaderland zijn de dagen veel korter dan in ons land en dus gaat het plantje daar in de herfst veel eerder rusten en dan bloemknoppen vormen. Om hier nu een vroeger bloei te bereiken, verkort de bloemist in augustus drie weken lang het daglicht. Tegen vijf uur in de avond worden de plantjes in het donker geplaatst en tegen 's morgens acht uur komen ze weer in het volle zonlicht. Nu meent het plantje dat de rusttijd is aangebroken en gaat het zich snel voorbereiden op het vormen van bloemknopjes. Hebt u dus nu nog een bloeiend plantje, dan kunt u dat kunstje in augustus ook wel eens toepassen, doch het mag drie weken lang geen enkele keer vergeten worden.

Overigens is dit een gemakkelijk te kweken kamerplantje en het komt nog vrij veel voor, ook al omdat het zo gemakkelijk voort te kweken is door middel van stekken. Bent u in het bezit van een bloeiend plantje, zet dit dan niet al te zonnig; de kleine verbleekt anders. Een venster op het oosten is wel de goede standplaats. Na de bloei moet het plantje goed verzorgd worden en zal men het dus verse aarde moeten geven; gewone tuinaarde komt voor dit doel niet in aanmerking. De bloemstengels worden voor haar echter ideaal. Na de verpotting is het dan wel ongeveer half mei geworden. Het is goed het plantje met pot en al buiten te plaatsen en dan liefst op een zonnig plekje. Spoe-

dig zullen zich dan nieuwe scheutjes ontwikkelen en die kan men dan als stekmateriaal gebruiken. Scheutjes ter lengte van ongeveer zeven centimeter zullen in een potje met zandrijge aarde vrij snel wortels vormen. Zolang ze nog geen wortels hebben dient men ze uit de volle zon te houden. De plantjes die 's zomers dus met pot en al in de tuin staan ingegraven, zullen niet met gieten vergeten mogen worden en als ze eenmaal goed groeien zal men ze ook wekelijks een weinig opgeloste kamerplantenkunstmest moeten geven. Per liter water kan men hiervan één theelepeltje oplossen en daarmee al wel twintig kamerplanten bemesten. De vloeimest die men overhoudt kan in een gesloten fles voor een volgende bemesting bewaard worden.

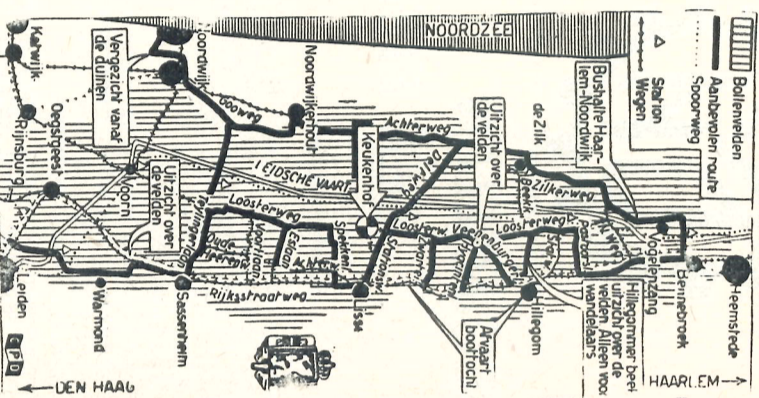
Tegen half oktober wordt het te koud voor het plantje in de tuin en plaatsen we haar binnen. Wilt u het kunstje van kortedagbehandeling toepassen, dan zal het plantje al eerder binnen geplaatst moeten worden. Ze houdt niet van een hoge temperatuur en hoe koeler en luchtiger ze opgekweekt wordt, des te eerder zullen de bloemknopjes tot ontwikkeling komen. Wordt het in een onverwarmde kamer te koud, dan kan men haar na half november in een matig verwarmde ruimte plaatsen en hoe zonniger ze dan staat des te beter zal de bloei verlopen. Het is een aardig plantje; temeer daar men er vele jonge exemplaren van kan kweken en men anderen ook weer een geoeogen met een jong zelf opgekweekt plantje kan doen.

„Achter de wolken schijnt toch de zon“

Het succesvolle optreden van enige maanden terug heeft de Utrechtse toneelgroep doen besluiten op de eenmaal ingeslagen weg voort te gaan. Op 18 mei a.s. zal het gezelschap zich namelijk wederom aan u vertonen in het goede toneelstuk van R. Feenstra en Kees Spijering: „Achter de wolken schijnt toch de zon“. Het zal worden opgevoerd in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen in Utrecht, aanvang 8 uur.

Om tot een goede rolbezetting te geraken moesten vele moeilijkheden worden overwonnen. (Nieuwe krachten zijn nog steeds welkom!) Maar gelukkig is men er toch in geslaagd de juiste krachten te vinden, zodat met optimisme de opvoering tegemoet kan worden gezien. Het is begrijpelijk, dat er weer op een uitverkochte zaal wordt gerekend, te meer, omdat na afloop van de toneelvoorstelling gelegenheid bestaat zich enkele uren op de dansvloer te vermaken. De kaartverkoop zal *thúig* op het mededelingenbord worden bekend gemaakt. 18 mei a.s. dus allen naar K. en W.

DE MOOISTE TOCHTEN DOOR DE BOLLENVELDEN

Spreekuur O.R. Maanweg

7 mei 1956

1e pauze: de heren H. J. Heymans—Nieuwland.

2e pauze: de heren Laurier—v. d. Plas.

14 mei 1956

1e pauze: de heren Berganin—Burghoorn.

2e pauze: de heren Kouwer—Mindé.

VERVOLG VAN PAG. 1

windingen, zal een wisselspanning van 6 Volt in de primaire een spanning van 180 Volt secundair geven.

De spanningen vertrouwen zich n.l. als de aantallen windingen, in ons geval dus als 6000 : 200 of 30 : 1.

Als u nu even bedenkt, dat voor een krachtige vonk aan de bougie minstens 6000 Volt nodig is, zult u onmiddellijk begrijpen, dat wij, alleen werkend volgens dit systeem, een secundaire moeten nemen, die 1000 maal zoveel windingen heeft als de primaire. Dit zou geen overkomelijk bezwaar zijn, als de primaire mocht bestaan, b.v. 5 of 10 windingen. Om echter een behoorlijke inductie te krijgen, moeten wij toch zeker een paar honderd windingen gebruiken.

Een ontstekingsspoelje bestaat dus primair uit een betrekkelijk dikke draad, die 200 maal om de kern is gewikkeld, maar toch zit er geen secundaire wikkeling om van 200.000 windingen! Dan zoudt u een ontstekingspoel krijgen van veel te grote afmetingen. Hoe kan dat? Hierover de volgende keer!

LADDERPUZZEL 19

Deze week kunt u zes punten verdienen, indien u erin slaagt ons aan de hand van de zo aanstonds te verstrekken gegevens te vertellen welke 12 namen er op het papierje staan dat in een verzegelde envelop bij onze puzzelredactie ligt. Alle namen bestaan uit een *voorwaam* plus een nadere aanduiding. Vrijwel steeds is dat een bijvoeglijk naamwoord, hetzij vóór of achter de naam geplaatst. In twee gevallen hebt u ook nog het woordje „de“ nodig. Goed gekend worden alleen de inzendingen die gelijk zijn aan de officiële oplossing.

1. Iedereen kent hem, al heeft niemand hem ooit echt gezien. Op z'n naam af te gaan, zit hij slecht in z'n vlees.
2. Beslist geen compliment om een meisje of vrouw zo te noemen. Hoewel sommige filmsterren er tegenwoordig niet van schijnen terug te schrikken om op haar te lijken.
3. Die wordt vast nooit wereldkampioen kunnen of atletiek! Zijn naam past aardig bij die van nr. 2.
4. Een gezellige tafelconversatie moet men van hem niet verwachten.
5. Een knappe man, hoofdfiguur uit één van de werken van Is. Querido.
6. Naar haar heet zelfs een toneelstuk. Een beetje make-up zou haar goed gedaan hebben.
7. De schrik van vele autoriteiten, maar niet om z'n redenaarstalenten.
8. Een filmster zou er voor tekenen: al bijna 450 jaar dood en nog zo heten! En dat voor een man.
9. Echt om tegen op te zien!
10. Of het nu een hij of een zij is: beslist niet voor kraachtsport in de wieg gelegd!
11. Jaren lang bij het volkstoneel even bekend als nr. 6, maar deze had geen roge nodig.
12. Vele mannen willen zich zo tegenover hun echtgenoten voordoen. Sommige moeders trachten hun kind ertoe op te voeden. Ons niet gezien: wij houden wel van een beetje pit!

Om u de bedoeling goed duidelijk te maken, geven we nog een *voorbeeld*. Indien als nr. 13 gevraagd zou zijn: „Speelde jarenlang één der hoofdrollen in een bekend vervolgvverhaal in één van onze grote dagbladen; je kon hem om een boodschap sturen!“, dan had het antwoord moeten luiden: Jopie Sliem.

Op de andere vragen mag u uw krachten proberen. Hebt u ze alle goed, dan ontvangt u niet minder dan 6 punten. Voor iedere ontbrekende of foutieve oplossing wordt één punt afgetrokken.

Inzendingen in gesloten envelop, waarop vermeld, Ladderpuzzel 19, als gewoontje aan mej. Vos, redactie VDH-tje, Hoofdkantoor Maarweg, Den Haag.

Met nadruk adviseren wij puzzelaars die de top hebben bereikt en de beloning daarvoor in ontvangst hebben genomen, met het inzenden van oplossingen door te gaan. De gedachte die hier en daar blijkt te hebben positief dat het geen zin zou hebben opnieuw te beginnen, is onjuist. De kans voor de tweede keer een tentje in de wacht te slepen wordt namelijk door een reeks factoren bepaald, waarvan het aantal der vaste deelnemers en van de „afvallers“ de belangrijkste zijn. Begint u rustig opnieuw in plaats van u door die schijnbaar zo indrukwekkende voorsprong van anderen te laten afschrikken. Het mag wat langer duren dan de eerste keer, maar eens zullen uw scherpsinnigheid en volharding voor de tweede keer beloond worden. En bovendien: het was toch niet alleen om de geldelijke beloning te doen! Wie zal de eerste zijn die voor de tweede maal aan de top komt?

Oplossing puzzel 16

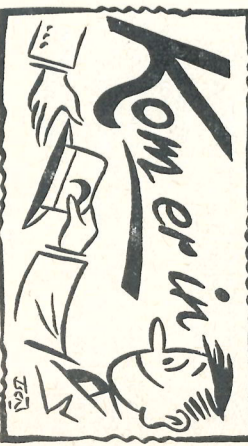
Dat deze opgave niet zo moeilijk is geweest, is wel gebleken uit het feit, dat van de vele inzendingen, die de redactie heeft ontvangen, er slechts vijf door de jury fout werden gerekend, waarvan enkele als gevolg van slordigheidjes.

Wij willen er in dit verband nogmaals nadrukkelijk op wijzen uw inzendingen zo secuur mogelijk te behandelen, daar het u anders punten kost en uw moeite tevergeefs is geweest.

De gevraagde uitspraak van Carlyle luidt: „De rijkdom der wereld bestaat uit haar originele mensen; door hen en hun werken is zij wereld en geen wildernis“.

PRISJWINNAARS

De heren J. M. de Bruyn - afd. Bewaak-king en Th. A. Oosterlaken - afd. 2330 - hebben met een totaal van 52 punten (na 16 puzzels) beslag weten te leggen op de prijzen.

Charmant bezoek uit Utrecht

Dinsdagmorgen j.l. kregen we bezoek van een allercharmantest groepje dames (echtgenoten van chefs van onze fabriek in Utrecht) onder leiding van de sociale werkster mej. Hendrikkx.

Onder het genot van een kopje koffie werd door dr. Scheuter op onderhouden wijze een globaal inzicht gegeven in de structuur van onze fabriek. Hierna werd onze nieuwe bedrijfsfilm vertoond.

Na de lunch, die zeer op prijs werd gesteld, volgde een rondgang door onze fabriek en was er nog gelegenheid tot vragen stellen, waarvan gretig gebruik werd gemaakt. Mej. Hendrikkx dankte tot slot de directie voor het goede.

